
03 – BOOTSTRAP, LESS DEMO

Előadás demó leírása a Mobil- és webes szoftverek c. tárgyhoz

Gincsai Gábor

2017.

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Villamosmérnöki és Informatikai Kar
Automatizálási és Alkalmazott Informatikai Tanszék

1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 2.
Q. ép. B. szárny 207. • www.aut.bme.hu
Telefon: 463-2870 • Fax: 463-2871

Bevezetés

Ebben a dokumentumban röviden áttekintjük az előadáson bemutatott demókat, hogy az a későbbiekben otthon önállóan is el lehessen végezni.

Célkitűzés

A demók elvégzésének segítségével gyakorlatiasan meg lehet ismerkedni a LESS készítésének folyamatával, illetve a Bootstrap és Flexbox használatával, ki lehet próbálni az előadáson elhangzottakat a gyakorlatban.

A demók kifejezetten olyan hallgatóknak szólnak, akiknek a LESS, Bootstrap és Flexbox még újdonság, abban tapasztalatuk csekély.

Miért érdemes megismerkedni Ezekkel a technológiákkal?

A Bootstrap jelenleg az egyik leggyakoribb CSS keretrendszer, amivel reszponzív layoutot igen egyszerűen lehet készíteni, így annak ismerete a webes fejlesztésben nélkülözhetetlen.

A LESS lényege, hogy a CSS-t generáljuk, nem közvetlenül írjuk, és kihasználjuk azt a változók és mixinek által nyújtott lehetőségeket. Egyébként a Bootstrap 3 is letölthető LESS formátumban, amit sokkal kényelmesebben testreszabhatunk mint a CSS-es verzióját.

A flexbox egy modern layout rendszer megvalósításához nélkülözhetetlen CSS megoldás. A böngésző támogatottsága is egyre jobb. Mivel kényelmesebb mint a float alapú layout ezért mindenképpen érdemes az alapjait megismerni. A Bootstrap 4 már flexbox alapú layoutot fog használni.

01 – Bootstrap 3 használata

A HTML-es előadás gyakorlatán elkészített oldalra nem készítettünk design-t viszont most bootstrappel gyorsan formázzuk meg.

CSS linkelése az oldalra

Az oldal head tagjében linekljük be a bootstrap-et az alábbi módon. A másik CSS-re azért van szükség, hogy a bootstrapes CSS osztályokat felül tudjuk definiálni. Ezt a sorrend is nagyon fontos.

```
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="styles/libs/bootstrap-3.3.6/bootstrap.css">
<link rel="stylesheet" type="text/css" href="styles/style.css">
```

Fejléc és oldal szélesség beállítása

A header-t szeretnénk formázni, azonban mivel HTML tagre nem szoktunk közvetlenül CSS szabályt létrehozni, mert túl általánosak a szabályok, adjunk hozzá egy egyedi osztályt `page-header` névvel és állítsuk be, hogy a kép balra floatolódjon, hogy a szöveg mellé kerüljön. Ez bootstrapben a `pull-left` osztállyal tehetjük meg.

Ezen felül azt kell megoldani, hogy a háttér teljes szélességű legyen, de a szöveg ne legyen teljes szélességű. Ezt bootstrapben a `container` osztállyal tehetjük meg.

```
<header class="page-header">
	<div class="container">
		<img src="images/logo-bme-aut.png" alt="BME AUT logo" class="pull-left">
		<h1>Mobil- és webes szoftverek - MyBlog</h1>
		<p>Demo a HTML és CSS alapokhoz</p>
	</div>
</header>
```

Azért nem tudjuk a teljes body-ra tenni a container osztályt, mert akkor a header-ben a háttérszín nem érne ki az oldal széléig.

Azonban miven a bootstrap igen általános CSS kiinduló osztály egyes szabályokat felül kell benne definiálni, ami egy saját CSS osztályban tudunk megtenni, a style.css-ben.

Először állítsuk be, hogy a page-header CSS osztállyal ellátott elemen az alábbi tulajdonságokat

- háttérszín legyen bordó #A4001C a kódja
- A betű színe legyen fehér
- Az paddingot legyenek lent és fent 5px jobb és bal oldalon pedig 20px
- Az alapértelmezett margot állítsuk át 0-ra minden irányban.

```
header.page-header{
	background-color: #A4001C;
	color: white;
	padding: 5px 20px;
	margin: 0;
}
```

Ezen felül a fejlécben lévő képen is állítsunk paddingot, hogy vízszintesen középre kerüljön és legyen 20px távolság a kép és szöveg között.

```
header.page-header img{
	padding-top: 5px;
	padding-right: 20px;
}
```

Ezt követően már csak annyi a dolgunk, hogy a h1 margóját is kissebbre vegyük. Fent legyen 5px lent pedig 0.

```
header.page-header h1{
	margin-top: 5px;
	margin-bottom: 0;
}
```

Ha mindent jól adtunk meg a fejlécnek így kell kinéznie.

Navigációs linkek

Ahhoz, hogy a navigációs linkeket helyesen beállítsuk és vízszintesen jelenjenek meg egy pár osztályt rá kell aggatni a HTML-re bizonyos osztályokat, és esetleg ezeket kiegészíteni egy-egy saját CSS osztállyal.

A `nav` tagre érdemes rátenni a `navbar` és `navbar-inverse` osztályokat.

Ezen felül, hogy a menü elemek is beljebb kezdődjenek be kell tenni egy `<div>`-et a `nav` tag-be, amire rá kell tenni a `container` osztályt.

Ezen felül már csak az ul-re kell rátenni a `nav` és `navbar-nav` osztályokat.

További infók: http://bootstrapdocs.com/v3.0.3/docs/components/#nav

```
<nav class="navbar navbar-inverse">
	<div class="container">
		<h2 class="nocontent" style="display: none">--- Navigáció ---</h2>
		<ul class="nav navbar-nav">
			<li>
				<a href="index.html">Kezdőlap</a>
			</li>
			<li>
				<a href="aboutus.html">Rólunk</a>
			</li>
			<li>
				<a href="contact.html">Kapcsolat</a>
			</li>
		</ul>
	</div>
</nav>
```

Ezen felül még annyi dolgunk van, hogy a bootstrapben beállított lekerekítét vegyük le, illetve a fekete háttérszín legyen bordó, ehhez az alábbi CSS szabályokat kell felvenni.

```
.navbar{
	border-radius: 0;
}

.navbar-inverse{
	background-color: #A4001C;
}
```

Az elkészült fejléc így fog kinézni:

LAYOUT KIALAKÍTÁSA

A fő tartalmi rész 2 hasábosan szeretnénk megjeleníteni, amihez a bootstrap grid rendszerét tudjuk használni. Ez alapján az `article` tag legyen 8 oszlop széles, az `aside` pedig 4, így kijön a szükséges 12 oszlop és egymás mellé kerülnek.

Itt is figyeljünk, hogy a tartalom ne töltse ki a teljes oldalszélességet, hanem használjuk itt is a `container` osztályt.

```
<main class="container">
…

<article class="col-lg-8">
</article>
…

<aside class="col-lg-4">
</aside>
```

ŰRLAP FORMÁZÁSA

Már csak egy lépés maradt hátra, hogy a hírlevél feliratkozásra is tegyük rá a megfelelő CSS osztályokat, hogy az űrlap is szépen nézzen ki.

Részletek: http://bootstrapdocs.com/v3.0.3/docs/css/#forms

Az űrlapon a labelek és inputok egymás mellé kell, hogy kerüljenek. Ehhez a `form`-ra a `form-horizontal` osztályt kell rátenni. Ezt követően az egyes label input párokat egy `form-group` osztállyal ellátott `div`-be kell burkolni.

A labelre meg kell adni, hogy milyen széles legyen, ami jelenleg `col-lg-5` és a `control-label`-t kell rátenni.

Az inputra rá kell tenni a `form-control` CSS osztályt viszont itt is kell szélességet állítani, de azt csak úgy tudjuk megtenni, hogy az input köré teszünk egy div-et amin beállítjuk a `col-lg-7`-et.

Végül a gombra adjuk meg, hogy gomb kinézete legyen az elsődleges színnel, amit a `btn btn-primary` osztállyal tudjuk megtenni.

```
<form class="form-horizontal">
  <div class="form-group">
    <label for="txtName" class="control-label col-lg-5">Név:</label>
    <div class="col-lg-7">
      <input class="form-control" id="txtName" name="name" type="text" required>
    </div>
  </div>

  <div class="form-group">
    <label for="txtEmail" class="control-label col-lg-5">Email cím:</label>
    <div class="col-lg-7">
      <input class="form-control" id="txtEmail" name="email" type="email" required>
    </div>
  </div>
  <div class="form-group">
    <label for="txtBirthDate" class="control-label col-lg-5">Születési dátum:</label>
    <div class="col-lg-7">
      <input class="form-control" id="txtBirthDate" name="birthDate" type="date">
    </div>
  </div>

  <button class="btn btn-primary pull-right" type="submit">Feliratkozok</button>
</form>
```

Az elkészült formnak így kell kinéznie:

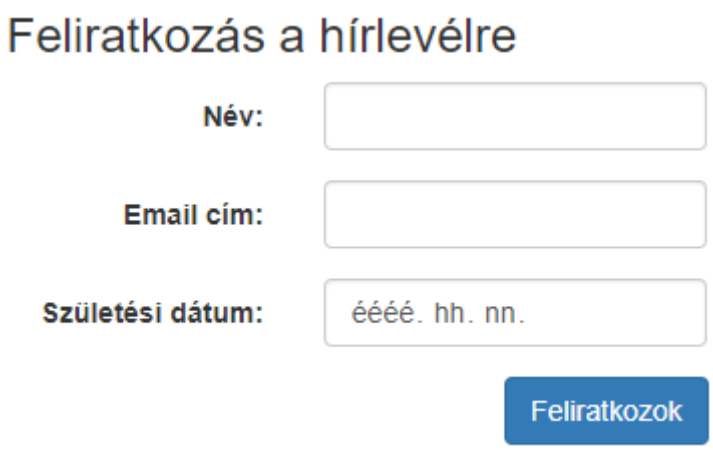

02 – LESS A GYAKORLATBAN

Egy pár egyszerű példán kereszül végignézzük, hogy egy-egy LESS kódrészlet milyen CSS-t fog generálni, hogy megértük a pontos működését

Ahhoz, hogy VS Code-ban is használhassul a LESS-t fel kell telepíteni a less node module-t, az alábbi paranccsal a Terminal ablakból (Ctrl + ö)

```
npm i -g less
```

Ezt követően ha fordítani szeretnénk a LESS-t az alábbi paranccsal tehetjük meg, ahol az első paraméter, hogy mit szeretnénk fordítani, a második pedig az output file.

```
lessc styles/demo.less styles/demo.css
```

A LESS-BEN EGYSZERŰ CSS IS MEGADHATÓ

A LESS fájlokat CSS-re fordítjuk így minden további nélkül megadhatunk sima CSS szabályokat is, hiszen az is értelmezhető lesz. E miatt minden CSS fájl egyben LESS fájlnak is tekinthető, bár ilyenkor nem használjuk ki a LESS nyújtotta előnyöket.

LESS kód

```
div {
      padding: 20px;
      font-size: 20px;
}
```

Generált CSS kód

```
div {
      padding: 20px;
      font-size: 20px;
}
```

VÁLTOZÓK

Változók használatával karbantarthatóbbá tehetjük a LESS fájlunkat. Például a színeket felvehetjük egy-egy változóban és a szabályok megadásakor a változó nevére hivatkozunk, így ha megváltozik egy szín, akkor elegendő egy helyen módosítani azt.

LESS kód

```
@nice-blue: #5B83AD;
@light-blue: @nice-blue + #111;

#header {
      color: @light-blue;
}
```

Generált CSS kód

```
#header {
	color: #6c94be;
}
```

Mint látható a kimenti CSS fájlban a változó értéke közvetlenül behelyettesítésre kerül, így magát a változót a CSS-ben már nem látjuk.

Mixinek

Mixinek segítségével több szabály beállítását tudjuk összefogni és arra egy sorral hivatkozni.

A lenti példában azt láthajuk, hogy a .bordered mixin egy alsó és felső bordert állít be, amit később egy sorral tudunk használni.

LESS kód

```
.bordered {
	border-top: dotted 1px black;
	border-bottom: solid 2px black;
}

nav a {
	color: #111;
	.bordered;
}
```

Generált CSS kód

```
.bordered {
	border-top: dotted 1px black;
	border-bottom: solid 2px black;
}
nav a {
	color: #111;
	border-top: dotted 1px black;
	border-bottom: solid 2px black;
}
```

A generált kódban azt láthatjuk, hogy a mixin is megmaradt mint CSS osztály és ezen felül ahol használtuk oda behelyettesítődött a mixin összes szabálya.

Mixint úgy is létrehozhatunk, hogy ()-et teszünk a végére.

LESS kód

```
.yellow-everything(){
	color: orange;
	background-color: yellow;
}

a.current {
	color: red;
	.yellow-everything();
```

```
}
```

Generált CSS kód

```
a.current {
	color: red;
	color: orange;
	background-color: yellow;
}
```

Ebben az esetben az történik, hogy maga a mixin mint CSS szabály nem jelenik meg, hanem csak behelyettesítődik oda ahol azt használjuk. Érdemes a sorrendet is megfigyelni, mert jelen esetben a mixinben megadott narancssárga szín fog érvényre jutni, hiszen azt adtuk meg később.

A mixinek készítésénél paramétereket is várhatunk, és azokra default értékeket is megadhatunk.

LESS kód

```
.bar (@bg, @color) {
	background: @bg;
	color: @color;
}
.foo (@bg: #15f5f5, @color: #900) {
	.bar (@bg, @color);
}
.unimportant {
	.foo(white, gray);
}

.important {
	.foo() !important;
}
```

Generált CSS kód

```
.unimportant {
	background: white;
	color: #900;
}
.important {
	background: #15f5f5 !important;
	color: #900 !important;
}
```

Figyeljük meg a fenti kódban, hogy a .bar mixin két paramétert vár, a @bg-t és a @color-t, amit majd a háttérszínnek és a betű színének állít be. Itt nincs default érték definiálva a paraméterekre.

A .foo mixinben ugyanezt a két paramétert várjuk, azonban adunk meg alapértelmezett színt (fehér és szürke), viszont a kódja csak annyi, hogy meghívjuk a .foo() mixin-t a két paraméterrel. Fontos hogy itt egy mixinből hívunk egy másik mixint.

Használat esetén még az lehet fontos, hogy az !important-ot használhatjuk és az a mixinben lévő minden egyes sorhoz hozzáadódik.

Beágyazott szabályok

CSS esetén elég macerás leírni azt, ha például a .header osztályra szeretnénk szabályt megadni, majd a .header-ön belüli .logo osztályra hiszen mindet új szabályként kell felvenni és mindig kiírni a selectorba, hogy .header.

LESS esetén ezt a szabályok egymásba ágyazásával meg tudjuk tenni.

LESS kód

```
.header {
	.logo {
		width: 300px;
	}
	&.logo {
		width: 300px;
	}
	&-logo {
		width: 300px;
	}
	&&-logo {
		width: 300px;
	}
	>.logo {
		width: 300px;
	}
	&::after, &::before {
		content:'';
	}
}
```

Generált CSS kód

```
.header .logo {
	width: 300px;
}
.header.logo {
	width: 300px;
}
.header-logo {
	width: 300px;
}
.header.header-logo {
	width: 300px;
}
.header > .logo {
	width: 300px;
}
.header::after,
.header::before {
	content: '';
}
```

Mint látható szépen kiírtékelésre kerül az egymásba ágyazás és a CSS-ben már beágyazás nélküli szabályok láthatóak. Figyeljük meg a &, && és > használatát is a kódban, hogy mikor mire fordulnak.

Egy direktívába media selectorokat is ágyazhatunk be az alábbi módon:

LESS kód

```
.screen-color {
	@media screen {
		font-weight: bold;
		color: green;

		@media( min-width: 768px) {
			color: red;
		}
	}

	@media tv {
		color: black;
	}
}
```

Generált CSS kód

```
@media screen {
	.screen-color {
		font-weight: bold;
		color: green;
	}
}
@media screen and (min-width: 768px) {
	.screen-color {
		color: red;
	}
}
@media tv {
	.screen-color {
		color: black;
	}
}
```

Figyeljük meg, hogy ebben az esetben a LESS-ben egy szabályba ágyazzuk be a @media selectort, amit a CSS-ben már fordított sorrendben fogunk látni, hiszen a CSS-ben a @media selectort kell először megadni és ebben hivatkozni az egyes szabályokra. Tény, hogy a LESS-ben ezt egyszerűbben és kézre állóbban tudjuk megadni.

Műveletek

A LESS-ben egyszerű műveleteket is végezhetünk úgy, hogy a különböző mértékegységeket automatikusan tudja konvertálni.

LESS kód

```
// Ugyanabba a mértékegységbe konvertálja.
@conversion-1: 5cm + 10mm; // 6cm
@conversion-2: 2 + 3cm - 5mm; // 4.5cm

// Nem lehet konvertálni
@incompatible-units: 2 + 5px + 1cm; // 4px

.result-class1{
	height: @conversion-1;
	width: @conversion-2;
	height: @incompatible-units;
}
```

Generált CSS kód

```
.result-class1 {
	height: 6cm;
	width: 4.5cm;
	height: 44.79527559px;
}
```

Karakterek escapeelése

A LESS-ben a szabályok nagy része így például a calc is azonnal kiértékelődе és a CSS-be a dinamikus számolás helyett egy konkrét szám kerülne be. Ezt az escapeléssel tudjuk megakadájozni, amihez a ~ karaktert kell használnunk.

LESS kód

```
.weird-element {
	height: calc(100% - 10px);
	width: ~"calc(100% - 10px)";
	min-width: calc(~"100% - 10px");
}
```

Generált CSS kód

```
.weird-element {
	height: calc(90%);
	width: calc(100% - 10px);
	min-width: calc(100% - 10px);
}
```

Beépített függvények

A LESS-ben található számos előre beépített függvény, amivel például színeket tudunk manipulálni. Halvínytani, sötétíteni…

LESS kód

```
@base: #f04615;
```

```
@width: 0.5;

.class {
	width: percentage(@width); // `50%`
	color: fade(saturate(@base, 15%), 50%);
	background-color: spin(lighten(@base, 30%), 8);
}
```

Generált CSS kód

```
.class {
	width: 50%;
	color: rgba(255, 62, 6, 0.5);
	background-color: #f9c3a5;
}
```

CSS SZABÁLYOK GENERÁLÁSA

LESS-ben lehetőség van rekurzív függvényekkel CSS osztályokat generálni, amivel egyszerűen tudunk például olyan szabályokat létrehozni, ami 25%, 50%, 75%, 100%-es szélességet állít be.

LESS kód

```
.generate-columns(@n, @i: 1) when (@i =< @n) {
	.column-@{i}-@{n} {
		width: (@i * 100% / @n);
	}
	.generate-columns(@n, (@i + 1));
}
.generate-columns(4);
```

Generált CSS kód

```
.column-1-4 {
	width: 25%;
}
.column-2-4 {
	width: 50%;
}
.column-3-4 {
	width: 75%;
}
.column-4-4 {
	width: 100%;
}
```

Figyelejük meg, hogy a CSS-ben már csak a legenerált osztályok találhatóak.

A LESS kódban a when -el adhatjuk meg a bent maradási feltételt, rekurzívan hívhatjuk a függvényünket, de ne felejtsük el a kódban egyszer meghívni, mert egyébként nem fog lefutni és nem generálja le a szükséges osztályokat.

EXTEND

A LESS-ben arra is lehetőség van, hogy egy másik szabályban (lenti példában az .inline osztályban) lévő beállításokat a saját selectorunkhoz is hozzáadjuk.

LESS kód

```
nav ul {
      &:extend(.inline);
      background: blue;
}
.inline {
      color: red;
}
```

Generált CSS kód

```
nav ul {
      background: blue;
}
.inline,
nav ul {
      color: red;
}
```